

ЦИЈЕНА:

За Црну Гору на годину 8 круна, на по године 4 круне.
За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 12 кр. на по године 6 круна.

За све остале земље годишње 20 франка у злату, на по године 10 франка у злату.

Претплата се прима само у годишњим и полугод. роковима.

Поједини број 20 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Власник: Државна Штампарија

Издаје суботом

Одговорни уредник: Филип Јерговић.

Претплата се прима поштом, само у непо-средној администрацији „Гласа Црногорца“ на Цетиње, а коме је наручије, с. Вељку Рамадановићу, К. Ц. агенту у Нотор.

Дописа се шаљу Уредништву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се: за сваку ријеч или за број од пет цифара по 4 пара за први пут, а за сваки даљи пут по 2 пара.

СЛУЖБЕНИ ДИО

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

Проглашујемо и објављујемо свима и свакоме, да је Народна Скупштина ријешила и да смо Ми потврдили и потврђујемо:

ЗАКОН

О

Продужењу буџета расхода
1907. за 1908. годину.

Члан 1.

Дванаестина буџета државних расхода одобрених за 1907. годину, важи у смислу чл. 161. Устава и чл. 27. Закона о државном буџету, за мјесец јануар 1908. године.

Члан 2.

Овај Закон стаје на снагу, кад га Књаз Господар потпише.

Препоручујемо Нашем Министру Финансија и Грађевина, да овај Закон обнародује а свима Нашим Министрима да се о извршењу његове старају, властима пак заповиједамо да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се поковавају.

Цетиње, 31. децембра 1907. г.

НИКОЛА с. р.

Видио и ставио државни печат,
Чувар државног печата,
Министар Правде

Др. Л. Томановић с. р.

Предсједник Министар. Савјета,

Министар Правде и

Заступник Мин. Иностр. Дјела,

Др. Л. Томановић с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,

В. Ланић Војводић с. р.

Министар Војни, Генерал-ађутант,

Бригадир Митар Мартиновић с. р.

Министар Финансија и Грађевина,

Душан Вукотић с. р.

Министар

Просвјете и Црквених Послова,

Ј. С. Пламенац с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Финансија и Грађевина, по саслушању Нашег Министарског Савјета, а на основу чл. 49. закона о државном буџету, ријешили смо и рјешавамо:

Одобрава се Министру Финансија и Грађевина, да може из буџетске партије одређене за редовне непредвиђене потребе (број 21), издати Министру Просвјете и Црквених Послова круна 500 — пет стотина — ради повећања партије предвиђене на разне расходе (број 98), а на основу закона о продужењу буџета расхода од године 1906. за годину 1907.

Наш Министар Финансија и Грађевина нека изврши овај указ.

Цетиње, 27. децембра 1907. г.

НИКОЛА с. р.

Министар Финансија и Грађевина,
Душан Вукотић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Финансија и Грађевина, по саслушању Нашег Министарског Савјета, а на основу чл.

49. закона о државном буџету, ријешили смо и рјешавамо:

Одобрава се Министру Финансија и Грађевина, да може из буџетске партије одређене за редовне непредвиђене потребе (број 21), издати Министру Унутрашњих Дјела круна 100 — једну стотину — ради повећања партије предвиђене на помоћи (број 73), а на основу закона о продужењу буџета расхода од године 1906. за годину 1907.

Наш Министар Финансија и Грађевина нека изврши овај указ.

Цетиње, 27. децембра 1907. г.

НИКОЛА с. р.

Министар Финансија и Грађевина,

Душан Вукотић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Финансија и Грађевина, по саслушању Нашег Министарског Савјета, а на основу члана 49. закона о државном буџету ријешили смо и рјешавамо:

Одобрава се Министру Финансија и Грађевина, да може из буџетске партије одређене за редовне непредвиђене потребе (број 21), издати заступнику Министра Иностранних Дјела круна 4000. — четири хиљаде — ради повећања (кредита) партије предвиђене на набавку ордена и медаља (број 80), а на основу закона о продужењу буџета расхода од године 1906. за годину 1907.

Наш Министар Финансија и Грађевина нека изврши овај указ.

Цетиње, 27. децембра 1907. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Финансија и Грађевина,

Душан Вукотић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Финансија и Грађевина, по саслушању Нашег Министарског Савјета, а на основу чл. 49. закона о државном буџету, ријешили смо и рјешавамо:

Одобрава се Министру Финансија и Грађевина, да може из буџетске партије одређене за редовне непредвиђене потребе (број 21), издати Министру Унутрашњих Дјела круна 1000. — једну хиљаду — ради повећања партије на разне расходе Обласних Управа (број 54), а на основу закона о продужењу буџета расхода од године 1906. за годину 1907.

Наш Министар Финансија и Грађевина нека изврши овај указ.

Цетиње, 27. децембра 1907.

НИКОЛА с. р.

Министар Финансија и Грађевина,

Душан Вукотић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Финансија и Грађевина, по саслушању Нашег Министарског Савјета, а на основу члана 49. закона о државном буџету, ријешили смо и рјешавамо:

Одобрава се Министру Финансија и Грађевина, да може, из буџетске партије одређене за редовне непредвиђене потребе (број 21), издати круна 2500. — двије хиљаде пет стотина — ради повећања партије предвиђене на дневнице и подвозне трошкове одјељења за грађевине и саобраћај (бр. 45), а на основу закона о продужењу буџета расхода од године 1906. за годину 1907.

Наш Министар Финансија и Грађевина нека изврши овај указ.

Цетиње, 27. децембра 1907. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Финансија и Грађевина,

Душан Вукотић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој

КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Финансија и Грађевина, по саслушању Нашег Министарског Савјета, а на основу чл. 49. закона о државном буџету ријешили смо и рјешавамо:

Одобрава се Министру Финансија и Грађевина, да може из буџетске партије одређене за редовне непредвиђене потребе (број 21), издати заступнику Министра Иностранних Дјела круна 5000. — пет хиљада — ради повећања партије предвиђене на путовања у унутрашњост и иностранство (број 75), а на основу закона о продужењу буџета расхода од године 1906. за годину 1907.

Наш Министар Финансија и Грађевина нека изврши овај указ.

Цетиње, 27. децембра 1907. г.

НИКОЛА с. р.

Министар Финансија и Грађевина,

Душан Вукотић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој

КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Финансија и Грађевина, по саслушању Нашег Министарског Савјета, а на основу чл. 49. закона о државном буџету ријешили смо и рјешавамо:

Одобрава се Министру Финансија и Грађевина, да може из буџетске партије одређене за редовне непредвиђене потребе (број 21), издати Министру Просвјете и Црквених Послова круна 600. — шест стотина — ради повећања партије предвиђене на мухамеданско свештенство (број 114), а на основу закона о продужењу буџета од године 1906. за годину 1907.

Наш Министар Финансија и Грађевина нека изврши овај указ.

Цетиње, 27. децембра 1907. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Финансија и Грађевина,

Душан Вукотић с. р.

РАСПИС

свијема одборима и управама
основ. школа.

Оштампани су тромјесечни извјештаји, који се имају употребљавати према чл. 69. тач. 10. закона о народ. школама. Такође су оштампани и годишњи извјештаји од којих сваки поједини служи за школу која нема више од 120 ученика.

Оба ова извјештаја државно су издање, те нека школски одбори набаве потребну количину истих за своје школе из Управе Државне Штампарије.

Расписом овога Министарства од 7. августа 1907. године П.Бр. 2937. тачка V наређено је школским одборима да учине наручину печата своје школе, што неки одбори нијесу ни досле извршили, те се истијема наређује да односно наређење изврше најдаље до 1. априла ове године, иначе потпастиће под строгу одговорност.

Пошто су се ове школ. године у многоме појавиле заразне болести на школ. дјечи, то се наређује школ. управама, да за сваки случај одмах извјесте предсјеника школ. одбора, а овај дотични Кап. Суд — односно Општински Суд и у исто вријеме дотично надзорништво, како би се на вријеме предузеле нужне мјере за сузбијање болести.

Да не би учитељи којима су удаљене царинарнице одакле примају плату на

пуштавали наставни рад у школи ради примања плате, ово је Министарство у договору с Књ. Министарством Финансија и Грађевина донијело рјешење, да такви учитељи даду своје пуномоћје извјесној личности у мјесту дотичне царинарнице, која ће мјесто њих из исте примати њину плату и слати им је.

Према овоме рјешењу нека се извјесни учитељи управљају у погледу примања плата, уредивши пуномоћја у договору са дотичним управитељима царинарница.

V

Током сваке године нека сваки учитељ и учитељица извјештава ово Министарство о личним промјенама у току године (женидби, удовству, и т.д.); породичним промјенама (рођењу, смрти, и т.д.); одличјама; књижевним радovima; чланству у друштвима; одсуствовању и сродству са државним чиновницима, а о потоњем и сада — одмах по пријему овога Расписа.

VI

Прије свете литургије у недјељне и празничне дане држаће се по сада у школама по један час каталог, коме присуствују сви ученици из свију разреда. На каталогу учитељ или учитељица тумачи ученицима јеванђеље тога празника, даје им поуку о значењу службе Божје и црквених обреда и о значењу дотичног празника или им казује цртице из живота светитеља којег се успомена тога дана слави.

С овога збора одлазе ученици са својима учитељима на свету литургију.

VII

Има наставника који не практикују читање молитве прије и послје учења, те се наређује, да се сваког радног дана чита молитва прије учења и молитва послје учења, а послје ове потоне отпјева народна химна — прва строфа.

Препоручује се управама и одборима основних школа да се најстрожије придржавају наређења у овом Распису, и настану да се што тачније врше.

П. Бр. 30.

Цетиње, 4. јануара 1908. год.

Министар
просвјете и цркв. послова,
Јован Е. Пламенац с. р.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести

— Због короте за пок. Књажевићем Станиславом изостао је на Цетињу уобичајени дочек Нове Године. На сами дан одслужена је у манастирској цркви архијерејска литургија с благодарењем у присуству министара, државних великодостојника и многобројног народа. Послије богослужења Његовом Кр. Височанству Господару поднијели су честитања: предсједник Министарског Савјета г. д-р Л. Томановић у име Књажевске Владе и чиновништва; Високопреосвештени Господин Митрополит Митрофан у име свештенства; министар војни, генерал-ађутант г. бригадир Митар Мартиновић у име војске и предсједник Нар. Скупштине г. Лабуд Гојнић са по једним народним послаником из сваке области у име Народног Представништва.

Њ. Краљ. В. Књаз Господар сашао је послје подне на Ријеку, гдје се од прошлог понедјељника у дворцу Љесковцу налази и Њено Кр. В. Књагиња Милена с Њиховим Височанствима Књазом Петром, Књагињом Ксенијом и Књагињом Вјером.

— Њихова Височанства Књаз Мирко и Књагинја Наталија стигли су са узвишеним синчићем Књажевићем Стеваном у сриједу у Трст. У пратњи Њихових Височанства налази се ађутант г. Михаил Поповић и шеф Санитета г. д-р Б. Перазић. Из Трста су Њихова Височанства с Књажевићем Стеваном по савјету љекара специјалиста, призованих из Рима и Беча, кренули у Кан.

— Г. барон Кун од Куненфелда, овд. аустро-угарски министар, повратио се с госпођом са одсуства. Госпођа бароница положила је јучер красан вијенац на гроб пок. Књажевића Станислава.

— Г. конте Аривабене, отправник послова овд. кр. талијанског посланства, отпутовао је јучер на кратко одсуство.

— Госпођа Штајн, супруга секретара овд. царско-руског посланства, отпутовала је са синчићем у Дубровник.

ЗАПИСНИК XV. РЕДОВНЕ СЈЕДНИЦЕ ЦРНОГОРСКЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ држане 18. децембра 1907. год.

Председавао председник
Лабуд Гојнић
секретар
Милутин Татар

Почетак у 9 сати прије подна. Од стране књ. владе присутни г.г. министри: Војводић, Пламенац и Вукотић. Председник отвара XV редовну сједницу.

Секретар Поповић чита записник XIV редовне сједнице, који се без примједба прима.

Даље чита у изводу молбе и жалбе, и то: Марка Николића, управитеља царинице у Жабљаку; Мићуна М. Павићевића, општинског судије с друштвом из Цетиња; Марка Поповића, из Ријеке; Крста Н. Мартиновића и Васа Н. Мартиновића оба из Цетиња; Ђока Нерадовића и Љуба Царичића, оба из Андријевице; и Риста Ђ. Стојковића, бив. чиновника из Улицина а сада у Мисиру.

Секретар Татар чита посланичке приједлоге наиме:

Сава В. Бошковића, да се бригадним и баталионским барјактарима одреди плата;

Обрена Рњеза и Филипа Челебића за измјену 2. алинеје чл. 28. закона о народнијем школама;

Филипа Челебића и Петра Рамовића, односно трасирања и израде колског пута од Добрског Села до Загараца;

Филипа Челебића и Станка Булатовића за неке измјене и допуне у царинској тарифи;

Риста Бошковића по молби Савића Г. Журића и друга о градњи моста на Тари код Подбишћа;

Станка Булатовића о трасирању и изради пута Колашин—Никшић;

Обрена Рњеза и Јована Мемедовића односно једнаке цијене соли у свима државним магацинима;

Саве Драговића о образовању комисије за процјену аренде са добара манастирских и црквених; и

Милисана Бојовића са израду пута од Жупе Никшићске до племенске планине исте.

Председник извјештава Скупштину, да је Н. Кр. В. Књаз Престолонашљедник благоизволио брзојавно захвалити Народној Скупштини на честитању приликом његова имен-дана, којем се саопштењу Скупштина одазвала са: „Живео!“ Ђорђе је Милановић скреће пажњу, да би новоизабрани посланик цетињски г. Јовићевић имао положити прописану заклетву.

Председник вели, чим верификациони одбор прегледа изборна акта и Скупштина оснажи мандат, онда ће г. Јовићевић положити заклетву.

Шћено Мартиновић напомиње, да верификациони одбор, чији је он члан, није још добио списе по избору г. Јовићевића.

Гавро Протић поново моли за одсуство, које му Скупштина одобрава, а мјесто њега одређен је за члана, у одбору за молбе г. Душан Петровић, свештеник.

Прелази се на дневни ред — на продужење претреса извјештаја за молбе и жалбе.

Извјестилац чита тачку 3. одборског извјештаја односно молбе Милоша Р. Марковића члана обласног суда, по којој одбор предлаже, да му се уважи у године службе за пензију само вријеме, проведено раније у црногорској служби, али с правом улагања у пензион фонд.

Председник указује, да је Скупштина прије неки дан ријешила, да се молбе и жалбе не претресају у одсуству надлежног министра, па како овај није присутан, мисли, да би га требало сачекати, а претрес одложити.

Даље по овом питању узимају ријеч: г. Јанко Спасојевић, Саво П. Вулетић, Нико Татар, Живко Драговић и извјестилац, послје чега је Скупштина ријешила, да се одложи претрес и рјешење док се министар лично саслуша.

Извјестилац чита тачку 4. извјештаја односно молбе Богдана М. Иванишевића, по којој одбор предлаже, да се молбалац препоручи владином призрењу у погледу накнаде за труд у вршењу писарске дужности око издавања пасоша.

Мирко Мијушковић напомиње, да се у одсуству надлежног министра не може рјешавати по овој молби.

Јанко Спасојевић напомиње, да министар не мора да присуствује рјешавању појединих молба, за које је већ дао писмено извјешће.

Саво П. Вулетић вели, да одбор није требао износити ову молбу пред Скупштину, пошто је исту могао надлежни министар свршити, па предлаже, да се преко ње пријеђе на дневни ред, — што Скупштина прима, а одбија одборски приједлог.

Председник даје 10 минута одмора.

Послије одмора.

Председник позива извјестноца одбора за проучавање посланичких приједлога.

Извјестилац чита извјештај по приједлогу Саве Драговића, односно израде пута у Горњој Морачи и стварања зараде онамошњем народу, по којему одбор предлаже, да се упуту влади на призрење.

Саво П. Вулетић је за то, да се овај приједлог топло препоручи влади, па вели, да је народ у неким крајевима у своје вријеме слободне дане употребио на рад као и више водио рачуна о путевима, не би се могао жалити, да данас нема ни крчаника, што се има приписати у гријех државној управи и старјешинама.

Милин Радовић истиче потребу тога пута, наводећи велику удаљеност и усамљеност племена горњо-морачког од Колашина.

Мило Дожић у подужем говору излаже тешкоће и незгоде, у којима се племе горњо-морачко налази због оскудице у путевима, па вели, да се племе по неколико пута заузимало, да се потребни путеви направе, али њихов је глас остао вапијући, чему су криви управљачи, подижући путеве на другим мјестима од много мање користи, те је за то, да се овај приједлог топло препоручи књ. влади.

Нико Татар вели, да је тај пут заиста потребан као и онај до Ивачева Дола, као и да је кривица до старешина што се многи путеви у земљи нијесу израдили, пошто је обавезни рад подавно уведен.

Министар Пламенац напомиње, да Горња Морача спада међу најзабаченије крајеве Отаџбине што се тиче саобраћајних средстава, али не треба све те недостатке приписивати нехатости, већ испитати узроке, зашто се све то није могло учинити.

Живко Драговић напомиње, да не треба губити из вида други мотив овог приједлога, а тај је оскудица племена у храни, којему треба помоћи, па истиче потребу вођења статистике љетине, према којој би се знало којим крајевима треба притећи у помоћ.

Мило Дожић напомиње, да су многи путеви, школе, парохije и друге племенске потребе стваране ондје, гдје је била мања потреба, него у другим мјестима, па је стало за то, да се овом приједлогу поклати особита пажња.

Министар Пламенац вели, да је било погрешака у пређашњој управи, али не треба у њима гледати све, јер има и других околности, које су утицале на развитак културе у опште.

Саво П. Вулетић слаже се са г. Дожићем и напомиње, да не треба све старо да хвалимо из патриотизма нити да бранимо оно што није за брањење, већ треба да признамо, па да те старе грешке поправљамо.

Министар војв. Л. Војводић вели, да би требало узети у обзир сва оскудна племена и наћи средства да се народу помогне и пружи помоћ у храни.

Ђорђе је Милановић истиче потребу путева и вели, да је грешка до управљача што нијесу и до сада израђени.

Обрен Рњеза говори, да се препоручи влади, да би се почео радити пут и тиме се помогло племену.

Ђуро Дрецућ указује на потребу овог пута, па вели, да би требало свим забаченим крајевима допустити, да обавезни рад употребе.

Нико Татар вели, да би требало скренути пажњу на најглавније државне и племенске путеве.

Живко Драговић истиче потребу овог пута и предлаже, да се приједлог усвоји и влади топло препоручи.

Јанко Спасојевић напомиње, да би требало све приједлоге, који се подносе односно путева, мостова и др., начелно ријешити и упутити влади, да ова пружи помоћи гдје је најпотребније.

Мирко Мијушковић напомиње, да би требало племенима помоћи, али док год влада не поднесе буџет и не видимо диспозицију на грађевине, огријешило би се ако би се донио закључак, који би требало извршити, али влада нема могућности, па је за то, да се одложи док се буџет поднесе.

Председник ставља на гласање одборски извјештај, који се одлаже по приједлогу г. Мијушковића.

Извјестилац чита одборски извјештај о приједлогу Павла Вујисића и Илије Капичића односно молбе Ника Дрецуна, управитеља депо-а карте, којом тражи, да му се призна ранг секретара I. класе и према овоме побољша плата, а по којој одбор предлаже, да се молба одбаци, као ненадлежно поднесена.

Илија Капичић у подужем говору истиче ваљаност Дрецунову у служби као исправна и савјесна чиновника, наводећи, да је исти запостављен а при том човек са физичким недостатком као и сиромашан, па предлаже, да се молбалац препоручи владином призрењу.

Даље узимају учешћа по овом предмету: г.г. Живко Драговић, Мило Дожић и извјестилац, послје чега је Скупштина одбацила одборов приједлог а усвојила Капичићеву редакцију.

Сједница је закључена у 12 сати, а друга заказана за 19. о. мј. у 9 сати прије подне са продужењем дневног реда.

Председник,
Лабуд Гојнић.
Секретар,
Мил. Татар.

Европа у години 1907.

Политички догађаји од прошле године нијесу изазвали изненађења ни сензације, а то је за народе увијек добро, јер су изненађења ријетко кад угодна, а сензације ријетко када повољне за мир. Одржан је општи мир и у Европи и у другим странама свијета, а то је најглавнији резултат међународне политике.

Конференција мира у Хагу није додуше имала позитивног успјеха, и ако је дуго трајала и многе важне закључке створила. Али зато су склопљени многобројни уговори између појединијех држава, који ограничавањем разних интересних сфера утичу веома на општи мир, те у неколико надокнађују оно што се хапшом конференцијом није могло постићи.

Особито су важни уговори, које је склопила Енглеска. Она као држава која има највише интереса у толико крајева ван Европе, ревносно је настојавала, да се споразумије са својим супарницама, како би се сукоби избјегли или бар на најмању мјеру свели. За тај циљ склопљени су уговори енглеско-јапански и енглеско-руски, који су с обзиром на Азију од великог значаја како за Енглеску, тако и за Русију и Јапан, те су за дуго времена стално јемство мира у центру Азије и на Далеком Истоку. И Француска се споразумјела нарочитим уговором са Јапаном односно својих владавина на Далеком Истоку, а сличан је уговор склопила, с обзиром на своје интересе у Средоземном мору и Атланском океану, са Шпанијом и Енглеском.

Односи између Енглеске и Немачке који су доста помућени били, нијесу данас више тако хладни као приликом конференције у Алгесирасу, те су оба владоца измијенили посјете и том приликом учињен је крај тешкој затегнутости.

Очекивања, да ће исход руско-јапанског рата бити од повољног утицаја на прилике у Русији, потпуно су се обистинили. Немири који су досад сметали напретку земље и измирењу унутрашњих социјалних опрека, нестају; а трећа Дума, састављена од људи који имају смисла за постепени развитак ове велике словенске Империје, кренула је оним путем,

који ће Русију довести до жељеног потпуног преображаја.

Аустрија завела је опште право гласа и производ је тога данашњи аустријски парламенат. И Маџарска је намјерна да уведе опште право гласа, али гледаће да њиме не дођу у превласт немаџарске народности. Дуги преговори између обје половине ради поравнања завршени су споразумом, с којим нијесу многи задовољни.

У Француској извршена је сепарација цркве од државе, и то спада већ у историју. Сад су на реду разне социјалне реформе особито у погледу радништва, чиновништва и порезног система. Великом је неприликом постао за Француску Мароко, гдје је побуну урођеника требало угушити оружаном силом. До међународних заплета није ушљед тога дошло, али француска експедиција која је имала Мароко умирити, није још свој задатак довршила, и ако то Француску стаје много новчаних и крвних жртава.

У Њемачкој водила се унутрашња борба између либерала и конзервативаца, која се посредовањем канцелара Билова мало стишала, али је сасвијем неће никад нестати, те би због тога могло опет доћи до распуста парламента. Нарочито би се могли противници сукобити у питању о реформи пореза, која је потребна за поправку финансија, и у питању о градњи нових ратних бродова, за које ће се тражити нови велики кредити.

У Италији владао је скоро свуда прошле године унутрашњи мир, који је добро послужио за повољан развитак њеног привредног и финансијског стања, које из године у годину стално напредује.

И тако, прошла година била је у Европи година мира, година међународних уговора, који су снажно утицали на повољан привредни и културни напредак појединих држава.

Пошљедњи дани Порт-Артура

Парница против Стесела и других примиче се свом крају. Сад су на дневном реду пошљедњи дани Порт-Артура и цио свијет с највећим интересовањем прати подизање завјесе, која скрива још пошљедњи чин ове ужасне драме. Непријатељ је био узео све предње позиције и био је већ дошао у непосредну близину пошљедње одбранбене линије. Најприје је пала тврђава Д., пошто је више дана пркосила бијесним нападима Јапанаца. Руске трупе налазиле су се више пута неколико коракаји удаљене од Јапанаца, на неким мјестима дијелио је непријатеље само један зид од врећа напуњених земљом. Борба је вођена ручним гранатама. Напошљетку је генерал Фок 18. децембра у 11 сати у вече издао наредбу, да се напусти тврђава.

Суд је 15. пр. м. покушао да утврди подобије околности одбране и напуштања тврђаве. Од опсиједања Порт-Артура увјеравао је сваки јапански јуриш на источном фронту све више браниоце, да су сви напори Јапанаца управљени на заузимање тврђаве број 2 и 3, као и тврђаве број 3 на кинеском зиду. Јуриши непријатељски имали су тај успјех, да су се Јапанци крајем октобра утврдили на гласилу тврђаве Д., и могли отпочети с поткопавањем мина. Ушљед те велике близине био је положај у руском стрелачком ланцу веома тежак. Људи су се борили ручним гранатама, докле су го-повску одбрану те тврђаве изводили најближи топови. Ма да је положај био критичан, генерал Кондратенко је наваљивао из моралних обзира, да се наставља одбрана. 18. децембра бомбардовали су Јапанци тврђаву Д. врло јако и на грудобрану су на три мјеста извршили пробој. По том је Фок, као Кондратенков нашљедник, изишао с трупама из тврђаве и дигао је у ваздух.

Генерал Гарбатовски, који је непосредно управљао одбраном источног фронта, рекао је пред судом као свједок, да Фокве наредбе већином нијесу имале никакву смисла, али је од као потчињени морао да слуша. Само напуштање тврђаве извршено је тек на поновну наредбу генерала Фока, при чем се Фок по други пут позвао на директну наредбу генерала Стесела. Генерал Гарбатовски био је непријатно дирнут тиме, што је Фок

издао наредбу телеграфским путем, а није лично дошао ондје, гдје су војници бајонетима и ручним гранатама одбијали јуриш за јуришем и ако је био разорен грудобран. Фокова наредба промијела се муњевитом брзином кроз цијелу тврђаву и одважност код трупа почела је опадати. Ђенералу Горбатовском пошло је с муком за руком, да повлачење из тврђаве одложи до у вече. Он се још једнако надао да ће Јапанце истиснути из опкопа.

Тада Јапанци почеше да тврђаву нападају ваздушним торпедима. Губитак у људству био је сад врло знатан и свједок је с ђенералштабним капетаном Степановом отишао у најближи бедем и написао извјештај Фоку, да ће он у три сата по подне отићи из тврђаве, у часу, кад инжењери буду довршили припреме за распрскавање. Кад је ђенерал Гарбатовски похитао натраг ка тврђави, долазили су му у сусрет војници, који му рекоше да је тврђава напуштена и да не постоји више. Наредбу за напуштање донио је пуковник Глагољев, али ко му је дао ту наредбу, није се могло утврдити, пошто је пуковник приликом доношења те наредбе тешко рањен и послије неколико дана умро. Гарнизон у тврђави Д. износио је тада свега 40 људи.

Према исказима досад испитаних свједока може се створити интересантна слика о бојној снази и опровијанту, којим је Порт-Артур располагао на дан предаје 31. децембра 1904. год. Гарнизон је располагао тога дана са 22,434 борца: осим тога имао је 6101 болесника и 3645, који нијесу фронту припадали. На предстравима и у резерви је било 12,186 људи, међу овијема и 2008 матроза. По исказима ђенерала Смирнова имала је тврђава, на дан предаје, брашна за још 40 дана, гриза још за 22, коромана још за 15, а чаја и соли било је још за неколико мјесеци; и конзерви још за три мјесеца а шећера још за 15 дана.

Јапанцима је, по исказу команданта тврђаве Достоволова, предато: 38007 пуда брашна, 4458 пуда ориза, 98 пуда шећера, 3016 пуда разног зачина, 16300 пуда соли, 1766 пуда конзервираног меса, 25116 пуда пасуља и 68 пуда зоби.

Пристанишна управа предала је Јапанцима: 16500 пуда брашна од ражи, 16 пуда слана меса, 115 пуда масла, 47292 пуда коромана, 2811 пуда шећера, 2890 пуда соли, 588 пуда ошта, 400 пуда чаја и 10000 пуда пшеничног брашна. Становништво Порт-Артура, према исказима пуковника Вершинина било је снабђено храном до марта 1905. године.

Артиљерија утврђења на дан предаје имала је: 312 опсадних топова, 31845 граната и 1,225.935 патрона. Укупан број топова у Порт-Артуру по рачунању ђенерала Бјелија износио је 2951. Осим тога располагала је тврђава са 130 граната за топове од 10 сантиметара, 900 граната, 1400 шрапнела, 270 граната за топове од 9 сантиметара, 990 бомби, и 970 шрапнела за утврђења. За лакше је топове било: 1400 граната, 3400 шрапнела, 400 картеча, 360 мерзерских бомби. За топове поморских утврђења је имало: 4000 граната, 4000 шрапнела и 500 картеча. За пољске топове је имало: 20000 картеча, за топове на лађама по 200 граната на топ, а осим тога велики број панцирских граната.

Врло су значајни и искази ђенерала Куропаткина о Стеселу, о паду Порт-Артура и о цијелокупном стицају оне трагедије, од које је и он сам један дио кривце примио на себе. Он и Стесел школски су другови. Куропаткин га сматра за неотесана, али ваљана војника. Кад је он пред рат био у Порт-Артуру, замало му је око за изврстан ред и одлично држање Стеселове стрјелачке бригаде. Имало се, дакле, разлога вјеровати, да се намјесник Алексејев не вара. Ђенерал Фок је на њега учинио утисак, да није више онај стари, и да су га старост и болест сасвијем предругојачили. Ђенерал Смирнов био је као командант тврђаве, у крајњој нужди у положају, да ухапси Стесела и Фока, ако би код њих опазио какве неисправности. Куропаткин признаје да су му долазили разни официри, који су му саопштавали о запетим односима између Стесела и Смирнова; али он није давао никакве важности овим усменим доставама, чак ни онда кад му је јављено, да Стесел показује симптоме кукавичлука. Затијем Куропаткин наводи, како га бјеше јако забринуо неминовни утршак муниције у Порт-Артуру, те се концем септембра 1904. одлучио да приђе у офанзиву и ако су му трупе још биле исцрпљене претходним биткама и њихов састав још недопуњен. „Вишњевне тешке борбе нијесу нам — вели он — донијеле побједу над Јапанцима из разних урока, међу којима прво мјесто заузимају моје властите погрешке као главног команданта. У овим борбама, у којима су трупе и њихове старјешине посвједочиле ријетко јунаштво и самопожртвовање, изгубили смо за неколико дана на 50,000 мртвих и рањених, а Јапанце не могасмо потиснути.

Послије ове битке био сам приморан да сачекам појачања, а за то вријеме је Порт-Артур пао, одакле су ми дотле стизале непрестано узнемиравајуће вијести, нарочито послје јуначке смрти славнога ђенерала Кондратенка“. 18. децембра му је Смирнов јавио, да ће он, ако му се преда заповједништво, умријети с гарнизонем под рушевинама тврђаве. Према стању ствари није било ни мислити на какво ослобођење Порт-Артура. Куропаткинову депешу о наименовању Смирнова за главног команданта Стесел је уништио.

За вријеме говора Куропаткин је прекинут једним интересантним дијалогом. Кад је Куропаткин рекао да напуштање Кинчау-а није било нужно, Стесел се дигао и прекинуо Куропаткина:

— Ви сте ми 14. маја 1904. године телеграмом заповиједили, да се нарочито старам, да ниједан трофеј не допадне непријатељу шака при нужном повлачењу са позиција.

— Од нужног повлачења до предаје, рекао је Куропаткин, постоји грдан скок.“

Досадашњим ишљећењем једно се несумњиво утврдило, да је душа одбране Порт-Артура био славни ђенерал Кондратенко; а кад је он погинуо, одзвонило је и Порт-Артуру, јер је Стеселу лична борба против ђенерала Смирнова била претежнија но бој с Јапанцима.

КЊИЖЕВНОСТ, УМЈЕТНОСТ, ПРОСВЈЕТА

Забавник Српске Књижевне Задруге. Издања Српске Књижевне Задруге толико су позната нашем читалачком свијету, да нам није потребно нарочито наглашавати, колика је штета за читаоце била онда, кад је Задруга због недовољног одзива морала обуставити издање свога „Забавника“. И није чудо онда, што је извјестан број задругара, приликом одговора на Нацрт Задругин, а и на овогодишњој скупштини изјавио жељу, да се издавање „Забавника“ неизоставно настави. Управа Српске Књижевне Задруге у жељи да одговори тим захтјевима многих задругара, одлучила је да продужи издавање „Забавника“ у 1908. години. Поздрављајући поновно покретање „Забавника“, скрећемо пажњу и повјереницима и многобројним задругарима у Црној Гори на то, да се за идућу годину неће најлакшевати претплата за цијелу годину као што се то чини са редовним издањима, већ ће се примати претплата само за поједине свеске, којима цијена неће бити већа од 1—1,50 дина. Управа Задруге моли своје повјеренике, да јој што прије изволе јавити приближан број задругара, који би ради били, да примају поједине свеске Забавника.

Кад знамо, да смо у ранијем Задругином Забавнику добили најодабранија дјела из свјетске књижевности, као „Рат и мир“, „Богородичину цркву“, „Давида Коперфилда“, „Обломова“ и многе најодабраније приповијетке, онда се можемо надати да ни један задругар неће изостати, већ да ће се сви пријавити за Задругин Забавник. — Задруга ће у почетку 1908. год. послје извјешта својих повјереника о броју претплатника на Забавник, објавити, које ће дјело најприје дати у штампу и по коју ће га цијену давати својим задругарима.

Учитељско Удружење беранске нахије. На редовној сједници овог Удружења, држаој 18. јуна пр. год. у манастиру Ђурђевим Стубовима, изабран је за председника Удружења г. Милан Поповић учитељ, а за потпредседника, дјеловођу и блајаника г. Иван Чукић учитељ, који је доцније са службом премјештен, те је на мјесто његово изабран у управу г. Зарија Јоксимовић учитељ.

Удружење је иза тога одржало још 7 редовних сједница у Беранима и у манастиру Ђурђевим Стубовима, у којима су претресана разна питања из области школског рада. Свима сједницама присуствовао је школски надзорник г. Цемовић. На једној од својих сједница Удружење је ријешило, да сваки члан одржи по једно угледно предавање у школи беранској или код манастира а у присуству свијех чланова. Досада су одржали таква предавања: г. Милић Дабетић у беранској школи, а г. г. Зарија Јоксимовић, Тома Јоксимовић и Симо Кастратовић у школи код манастира. Послије предавања чланови су износили своје примједбе на иста, а писмене припреме предавача давате су члановима на реферисање.

Желимо овом Удружењу истрајности у раду, чији чланови најбољом вољом и преданошћу служе замисли која их је ујединила.

Нови календари за г. 1908. Примили смо досад ове календаре на приказ:

ВАРДАР. Вриједна управа друштва „Кола Српских сестара“ издала је ове године „Вардар“, за идућу 1908. годину. Као и прошле двије године, и овогодишњи „Вардар“ пун је одабраног и при-

годног садржаја, пјесам, приповједака, изванредно интересантних описа тешких и очајних али и јуначких борби наших усташа у Старој Србији и Македонији. У календару има лијепих слика појединих крајева, градова и манастира, а има и приличан број слика наших див-јунака из усташке борбе по класичким српским земљама. Календару је додата и Карта српских и осталих југословенских земаља, што је изradio г. Свет. Томић, професор.

И сам садржај календара „Вардара“ нарочито овогодишњи са овим изванредним прилогом, картом српских земаља, заслужује, да га свака српска кућа купи, прочита и својим млађим препоручи, да наши млађи виде што је одушевљење, шта је јунаштво, шта је пожртвовање за велику српску мисао: ослобођење подјармљене браће. А кад поред овако одабраног садржаја стоји и факат, да је сав приход од „Вардара“ намијењен помоћи пострадалих Срба у Старој Србији и Македонији, онда се заиста може готово с правом очекивати, да ће овај календар набавити свака српска кућа, јер треба да зна да са 0.50 круне добива и лијепу књигу и помаже своју потиштену и неослобођену браћу у Старој Србији и Македонији.

СВЕТИ САВА. Ово је нов календар, који је издао Лука К. Алексијевић у Новом Саду, а уредио га књижевник Д-р Каменко Суботић. Сlike су све оригиналне и у првим табацима су добро израђене. Избор је слика добар и смисљен, и у њему се види народна тенденција. Текст је уређен с обзиром на народне домаће потребе, те календар топло препоручујемо. Цијена му је 70 пара.

ТРГОВАЧКО-ЗАНАТЛИЈСКИ КАЛЕНДАР. Уредио га је Душан Славић, а издала гачка књижарница Боже О. Дачића у Биограду. Цијена му је 70 пара. — То је више ценни него домаћи календар. Има за трговце и занатлије лијепих биљежака и поука. У њему је изложена и граматика за свјетски језик *Есјеранто*.

МОСТАРСКИ КАЛЕНДАРИ. Вриједна мостарска књижарница Пахера и Кисића издала је неколико врста календара, ценни, за зид и др. Сви су ти календари један бољи од другог и заслужују пажњу у толико прије, што им је и цијена врло мала.

ЦЕПНИ КАЛЕНДАР. Уредио и издао Милан Врчевић на Цетињу. Ово је нов црногорски календар, који ове године први пут излази, а с похвалом можемо истаћи, да је и садржином и техничком израдом бољи од многих других календара ове врсте. Садржина му је поред лијепе једне приповијетке поглавито удељена за потребе ученика, те га с тога овијема најтоплије препоручујемо. Цијена му је само 40 пара, а добива се код издавача на Цетињу.

Димитрије Славјански. слави идућег мјесеца 50-годишњи јубилеј свога рада. Тим поводом путује са 50 својих пјевача на пошљедње умјетничко путовање по Балкану и Аустро-Угарској.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

— Сарајевска „Српска Ријеч“ још нам дугује, да именује сједоке састанка нашег министра-предсједника са Рајковићем у Котору испред појаве бомба на Цетињу — а сваки разумни човек знаде, да је та клевета накленија од самог удешенога агената с бомбама —; па као да је већ испунила своју дужност, она хвалећи сад биоградску владу, што је онако одговорила на вербалну ноту руско-аустријску односно Македоније, не пропушта прилику а да Господара Црне Горе не осумњичи, да не води више српску политику, зато што се наша влада није придружила биоградској влади у одговарању на ону ноту руске и аустро-угарске владе, ма да је била позвана на то од биоградске владе....

Да се сарајевски лист мало зауставио прије него ли је тако оптужио нашу владу и осумњичио нашег Господара, па промислио, коме је била упућена она вербална нота, он је могао у сваком листу наћи, да није нашој влади; одакле му ишћаше јасно бити, да она није имала на што ни одговарати, нити ју је биоградска влада следствено могла позивати, да се придружи њеном одговору.

Из упорног овог клеветања види се, да извјесним листовима у тој превеликој њиховој ревности није стало до суда озбиљних читалаца, него једино до завођења несвјесне народне масе.

Из Министарства иностраних дјела. Г. Клеманс Бон-Фромон наименован је књ. црногорским почасним консулом у Сан-Себастијану, а г. Атилио Скоти почасним вицеконсулом у Болоњи.

Из Народне Скупштине. По довршеној начелној дебати о предлогу државног буџета за г. 1908., Нар. Скупштина једногласно је у сједници од понедељника

примила у начелу буџетски предлог поднесен од Књ. Владе, заједно са извјештајем финансијског одбора који ће послужити при претресу буџета у појединостима.

У даљим сједницама од ове недеље Народна је Скупштина приступила претресу буџета у појединостима, који претрес још се продужује.

Земљотрес. Синоћ у 6 сати и 55 минута осјетио се на Цетињу доста јаки земљотрес, који је трајао око 3 секунда.

ТЕЛЕГРАМИ

Рим, 30. дец. Владе француска, енглеска и њемачка телеграфирале су својим представницима у Адис Абеби, да подрже захтјеве талијанског министра код Менелика.

Тангер, 31. дец. Мулеј Хафид проглашен је султаном, пошто је Абдул Азис свргнут с пријестола.

Рим, 31. дец. Менелик је дао талијанској влади потпуну задовољштину због догађаја код Луга у Абисинији.

Петроград, 1. јан. Цар је управљив министру-предсједнику Столипину рескрипт, којим га наменује државним секретаром. Министру просвјете Кауфману уважена је оставка, а замијенио га је државни савјетник Шварц. Министар Извољски одликован је орденом св. Владимира II степена, а министри Шчеголевитов и Шауфус орденом св. Ане I степена.

Париз, 2. јан. Руски цар је одликовао француског министра војног Пикара великим крстом Бије-лог Орла.

Париз, 3. јан. По вијестима из Мадрида, француски министар иностраних дјела Пишон сагласио се је са шпанском владом односно одржања реда у мароканским пристаништима.

Загреб, 3. јан. Приликом доласка новог бана Рауха из Будимпеште у Загреб, дошло је до великих демонстрација. 10 особа је затворено.

Бари, 4. јан. Прије 12 дана искрцани су у овдашњој царинарници два сандука, који су стигли из Трста, а за које је изјављено да садрже гвожђарију. Јучер је за њих дошао један Арбанас да их морем упуту у Црну Гору, и то за Подгорицу. Сандуци су том приликом прегледани и нашла се у њима 36 Маузерових пушака и око 1000 фишека. Ствари су овдје заустављене, а ишљећење је наређено.

Берлин, 4. јан. Парламенат је у трећем читању усвојио трговински уговор између Њемачке и Црне Горе.

Салибург, 4. јан. Велики војвода од Тоскане преминуо је напрасно од капље.

Рим, 5. јан. Титони добио је депешу од посланика у Лондону, којом се јавља да је енглеско министарство иностраних послова јучер извјештено, како је талијански резидент у Лугу, капетан Бонђовани умро, а капетан Молилари да је рањен и заробљен. Остатак гарнизона држи се још у Лугу, за који се мисли да није у опасности.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ

Први број нашег листа шаље-мо свима г. г. нашим досадашњим претплатницима. У будуће лист ћемо слати само онима претплатницима, који претходно положе претплату.

Цетиње, 4. јануара 1908. г.

Администрација
„Гласа Црногорца“.

Службени огласи

ОГЛАС — У смислу пресуде Књ. Обл. Суда Цетињу од 3. нов. 1907. год. број 2765—IV—1907—570.

Износи се на јавну продају доље описане непокретности Сава М. Капе постојећа на Врела Угањска процијењене кр. 2850. Продаја ће се извршити у канцеларији подписатог Суда у 5 сати после подне. За продају одређују се три рока, 6. фебруара, 6. марта и 6. јула т. г.

На првом року неће се непокретности продати испод процијењене вриједности, а на другом хоће али не испод $\frac{2}{3}$ процијењене, а на трећем року непокретности уступиће се понудиоцу највише цијене.

Сваки лицитат дужан је положити јемство 10 % од процијењене вриједности. Позивају се сви они који имају на непокретност какво реално право, дужникови повјериоци, и сви они који имају прече право купње, да се пријаве Суду прије прве продаје.

Опис непокретности:

1) Два ком. земље под кућом Ђура Г. Беладе, између јаке и ријеке врела и земље Андрије Томова, у које има од прилике 1 рало и $\frac{3}{4}$ земље;

2) Кућа с оборица, под истом 8 ком. земље, у које има од прилике 1 рало и $\frac{3}{4}$ и сва гора браневина око исте куће и земље; ово граничи од истока гором Пера Филипова, југа Илије Никова и Мила Томова, запада и сјевера гором Мирова и ријеком врела.

Број 1007—865—1907.

у Бајицама, 4. јануара 1908.

Капетански Суд

Кап. Б. Мартиновић.

Р. 220. Број 6. 1,1

Приватни огласи

ПОЗИВ

На V. Редовну Главну Скупштину

ПОДГОРИЧКЕ БАНКЕ У ПОДГОРИЦИ

У смислу члана 55. и 68. банчних правила позивају се овим г. г. акционери на V. редовну главну скупштину Подгоричке Банке, која ће се држати у недељу 20. јануара, о. г. у 8 сати прије подне у просторијама мјесне основне школе.

ДНЕВНИ РЕД:

1.) Избор двојице перовођа за вођење записника, три акционара, за овјерење истога, а три акционара за бројење гласова.

2.) Извјештај управног одбора.

3.) Извјештај надзорног одбора.

4.) Одобрење биланса за 1907. годину.

5.) Измјена члана 3., 9., 11., и 13., банчних правила.

6.) Избор 2. члана управног одбора.

7.) Евентуални предлози.*)

*) На главној скупштини рјешавати ће се само о оним предлозима, о којима су њихови предлагачи, најмање три дана прије главне скупштине писмено изјавили управу банке.

Ко жели учествовати на скупштини дужан је донијети собом своје уплаћене књижице од акција или исте депонирати код банчних филијала или повјереника, од којих ће добити уверење.

Подгорица, 3. јануара 1908.

Ком. поп Радован Марковић

председник управ. одбора

Р. 170. Бр. 8. 1,1

НА ЗНАЊЕ

Од 1-ви јануара о. г. престао сам бити Гл. Заступником за Црну Гору осигуравајућег друштва „The Mutual“, пошто друштво није испунило услове, које прописује закон о сигуравајућим друштвима у Црној Гори.

Цетиње, 4. јануара 1908.

Р. 39. Бр. 1. 1,1

Ст. Татар

КУПУЈЕМ сваковрсне поштанске марке; цијене повољне.

J. Neurauer

Р. 11. бр. 346. 15,20 В. Šikloš—(Hongrie).

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ

Подписатој браћи из Црмичке, Ријечке и Катунске нахије — као и онима из Далмације — Ерцеговине, налазећи се на зараду на другој половини наше планете, у далеком преко Атланског Океана свијету: Северној Америци у мјесту Анаконда, Монтана; који непожалише труда и пожртвовања, да нам у помоћи притеку од своје крвљу стечене зараде и обдарени саборну цркву св. Спаса у нашој средини племену Брчелу, коју смо прошле године изнова почели зидати. Трудбенике око скупљања новаца и до-

броволне приложнике нека преблаг и спаситељ чува, брани, руководи свему добром и спасоносном, док се скорим здравом поврате из тога далекага туђег свијета, у својој драгој домовини, за коју дану и поћу чезнете, а највиши су томе докази, човјекољубиве и побожно-христијанске добродјелате, које ни се често од вас указују, нашто ви вјечито благодарни остајемо.

Имена добровољних приложника: Саво Мићов Јовановић долара 7, за брата му Јока дол. 4, за оца му Мића дол. 4, за стрица му Јока дол. 2, Томо Милов Леверда дол. 10, Нико Мићов Јовановић дол. 3, Томо Н. Иличковић дол. 2, Марко Н. Иличковић дол. 2, Нико Т. Иличковић дол. 1, Илија Т. Иличковић дол. 1, Мило Ников Лекић дол. 2, Иво М. Лекић дол. 2, Машан М. Лекић дол. 1, Никола М. Лекић дол. 3, Јоко Ивов Лекић дол. 2, Васо Ивов Лекић дол. 2, Иво Андрић дол. 2, Мило Ивов Лекић дол. 2, Саво Стеванов Лекић дол. 2, Филип М. Вујовић дол. 3, Зеко Филипов Вујовић дол. 3, Саво Лукин Вујовић дол. 2, Митар Савов Вујовић дол. 2, Ристо Савов Вујовић дол. 4, Лазар С. Вујовић дол. 1, Лука С. Вујовић дол. 1, Милош Томашев Вујовић дол. 3, Марко Ивов Вујовић дол. 2-50, Перо Ивов Вујовић дол. 2-50, Андрија П. Печурица дол. 2, Ђуро А. Дабановић дол. 2-50, Саво А. Дабановић дол. 2-50, Саво С. Вукмановић дол. 2, Ђуро Савов Вукмановић дол. 2, Јово А. Радоман дол. 3, Митар Н. Вукославчевић дол. 4, Мило Радов Вукославчевић дол. 1, Јово Н. Вукићевић дол. 5, Филип Са. Вујовић дол. 5, Јоко Ивов Вујовић дол. 3, Крцун Петров Вујовић дол. 1, Марко Ђуров Вујовић дол. 1, Марко Савов Радоман дол. 1, Стеван Марков Радоман дол. 1, Божо Стевов Радоман дол. 1, Илија Б. Војводић дол. 2, Јоко Ф. Војводић дол. 1, Видо Јоков Војводић дол. 1, Васо Петров Војводић дол. 1, Саво Ј. Војводић дол. 1, Радко П. Војводић дол. 1, Стево П. Војводић дол. 1, Богдан Илин Војводић дол. 2, Андрија Б. Војводић дол. 1, Филип П. Војводић дол. 1, Перо Ф. Војводић дол. 1, Илија П. Војводић дол. 1, Јоко Ивашев Војводић дол. 2, Саво М. Калуђеровић дол. 1, Саво Видов Калуђеровић дол. 1, Владо И. Петрановић дол. 2, Филип М. Бановић дол. 1, Јоко Ш. Вучковић дол. 1, Ђуро П. Лубарда дол. 1, Андрија П. Дапчевић дол. 1, Божо М. Пејаковић дол. 2, Мило Јоков Прља дол. 2, Михаил Дрецун дол. 1, Стеван Ј. Маркишић дол. 1, Нико М. Пејаковић дол. 1, Марко М. Пејаковић дол. 1, Андрија Б. Дрецун дол. 1, Андрија С. Кисић дол. 1, Радко Б. Бошковић дол. 1, Лука Б. Бошковић дол. 1, Јован Тркла Ерцеговац дол. 1, Гајо Тркла Ерцеговац дол. 1, Марко С. Ђуровић дол. 1, Андрија В. Стојановић дол. 1, Шпиро Д. Поповић дол. 1, Илија Б. Поповић дол. 1, Видо Рафаиловић дол. 2, Јоко Ђ. Зећ дол. 1, Мило М. Стојановић дол. 1, Марко И. Мартиновић дол. 1, Митар М. Клаић дол. 1, Иво Ђ. Мартиновић дол. 1, Шпиро Т. Рафаиловић дол. 2, Васо Т. Рафаиловић дол. 2, Нико М. Раичковић дол. 1, Илија М. Мартиновић дол. 1, Ђуро Митров Мартиновић дол. 1, Јосиф Шахон Рват дол. 1, Ђуро Божовић дол. 1.

Испред општине Доњо-Брчелске и одбора црквеног, поменути приложницима најсрданије благодарим.

Брчели, 20. децембра 1907. год.

Предсједник Црк. Одбора
Парохијални свештеник
Никола Јовановић

Р. 629. Бр. 546. 1,1

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ

Наша браћа налазећи се у Америку на зараду, поштујући сваки напредни корак своје домовине, сјетише се наше основне школе, као првог просвјетног расадника, којег обдарише добровољним прилогом од 400 круна, и то приложише:

По 6 долара: Митар И. Поповић, Мило В. Поповић, Томо М. Батрићевић.

По 5 долара: Крсто З. Ђојко, Бошко Н. Перовић, Лука М. Батрићевић, Иво Н. Батрићевић, Андрија Ј. Поповић, Ђуро М. Батрићевић, Марко Ј. Поповић.

По 3 долара: Иво М. Шабан, Драго М. Ђојко.

По 2 долара: Марко Б. Сјеклоћа, Јоко Ф. Војводић, Мило И. Филиповић, Марко М. Сјеклоћа, Томо А. Вукић, Лука М. Мартиновић, Ђуро М. Мартиновић, Ђуро Ј. Кашћелан, Јоко М. Кокот.

По 1 долар: Перо Ј. Кашћелан, Марко М. Ђојко.

Из мјеста браћа Никола и Петар Калуђеровић 20 круна.

Одбор школе Очинићске, у име своје и своје омладине, од срца захваљује г. г. приложницима, молећи Бога за њихово драгоцјено здравље.

Очинићи, 17. децембра 1907.

Одбор Школе Очинићске

Р. 156. Бр. 548. 1,1

ЗАХВАЛНОСТ

Приликом напрасне смрти мога никад незаборављеног брата

† СТЕВА

преминулог 23. септембра 1907. г. браћа Доњокрајци, који се налазе на заради у Америци, сјећајући се братског сажаљења послаше за вијенац над омиљеним покојником 15 долара американских, и то: Мир, Ристо и Ђуро Јоков, Никола Станков и Јоко и Саво Милов — Шпадијери, Перо Почек и Јошо, Марко и Томо — Иванишевићи, на чем им потписати у име своје и своје породице овим путем искрено и братски захваљује, желећи им весели повратак у своју отаџбину.

Доњи Крај, 4. јануара 1908.

Ожалошћени: брат: **Нико И. Иванишевић.**

Р. 92. Бр. 7. 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти и погребна нашег никад непрежаљеног мужа односно оца

† МРДАКА ЛУБУРИЋА

који се последије тешког и дугог боловања пресели у вјечност 25. децембра 1907. у 58 години свог живота, неможемо пропустити, а да овом приликом не заблагодаримо грађанству вароши Никшића, који је онако у великом броју, на глас смрти похитало, милог нам покојника ожалише и до вјечне куће допратило.

Хвала пјевачком друштву „Захумље“ које је својим присуством спровод увеличало, као и мјесном свјештенству.

Хвала свим оним пријатељима и познаницима, који нам изјавише саучешће у нашој жалости било усмено, писмено и телеграфски и тиме нам ублажише жалост за милим покојником

Никшић, 1 јануара 1908.

Ожалошћени: Супруга **Милуша**; синови: **Петар, Раде, Андрија, Вуко**; кћери: **Јоке** са осталом родбином.

Р. 120. Број 3. 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти нашег никад незаборављеног брата, односно супруга, ђевера, стрица и браственика

† **Јова Белова Борозана Шарановића**

који се 13. децембра 1907. год., а у 42 години свога живота последије дугог и тешког боловања пресели у вјечност у Зајечару у Србији. — Сматрамо за особиту дужност изјавити овим благодарност свима онима, који нам ма којим путем приликом ове наше велике жалости изјавише своје пријатељско саучешће.

Цетиње, 31. децембра 1907. год.

Ожалошћени: брат: **Марко Белов**; сеestra: **Крстиња**; супруга: **Ракила**; снаха: **Милица**; синовица: **Марија** и остала родбина.

Р. 86. Бр. 554. 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Са болом у души јављамо нашим сродницима, кумовима и пријатељима, да се 22. октобра у Бјут-Монтани преселио у вјечност, наш никада незаборављени

† **МИЛО**

наша прерана узданица и зарада, у нареду своје браће и рођака у 18-ој год. свога млађаног живота, последије шестодневног боловања.

Нашу голему тугу и жалост не можемо пропустити, а да овим путем не изјавимо нашој браћи Србима у Бјут-Монтани, који за вријеме болести над покојником лебдјеше, покојника тјешеше и наду му улијеваше.

Неизмјерна благодарност браћи Србима, који на глас смрти похиташе и покојника до вјечне куће попрашаше.

Особита благодарност, нашој браћи Србима, који се на заради у Бјут-Монтани налазе као: Херцеговцима, Бокезцима, Мајинама и Браћима.

Понаособ наша неизмјерна благодарност браћи Црногорцима из разних племена као: Катунцима, Бјелопављцима, Морачанима, Цеклићанима, Љуботињанима, Љешњанима, Доњо-Црмичанима, Дупиљанима и Подгоранима, који у великом броју дођоше, покојника пообичају ожалише, на самртном одру вијенац положише и са њиме се дирљивим говором опростише.

Вјечито благодарни остајемо нашој браћи племеницима, кумовима пријатељима из Катунске, Ријечке, Приморске и Црмичке нахије, који на глас тужног нам писма похиташе, своје саучешће изразише и по народном обичају ожалише.

Једном ријечју хвала свима и свакоме, како на страни тако и овдје, ко ма којим путем притече нам у нашој туги и жалости.

Подгор. 18. децембра 1907.

Ожалошћени: Отац: **Драго**; мајка: **Стане**; браћа: **Ђуро, Панто**; сестре: **Марица, Јоке, Милица** и остала родбина **Петановић.**

Р. 226. бр. 550. 1,1.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти и погребна нашег милог и незаборављеног сина брата и брата-нића

† **ЈАГОША СЕЛИЋА**

који се 10. децембра у 28 години свога живота, а последије подужег и дугог боловања путујући преко Великог Океана из Америке за Отаџбину пресели се у вјечност.

Сматрамо за особиту дужност изјавити нашу благодарност свима нашим пријатељима познаницима и рођацима без разлике пола, који у оноликом броју дођоше, код покојникове породице и покојника онако брачки и пријатељски ожалише, чим нама у великом тугу ублажише.

Хвала г. Милу Станишићу агенту у Тријешће, који се својски и брачки заузео и сахранио покојника.

Хвала свештенству у Тријешће, који над покојником опиијело држаше.

Дубока благодарност народним посланицима сердару Мују Влаховићу и попу Станку Булатовићу, који телеграфично учествоваше у нашој жалости и тугу нам у неколико ублажише.

Хвала браћи Црногорцима а друговима покојниковим, који се налазе у Америку и друге државе, који писмено послаше саучешћа и нама у неколико тугу ублажише.

Дубока хвала официрском кору колашинске бригаде, који у нашој жалости дохиташе код породице покојникове и тугу у великом ублажише.

Особита хвала друговима покојниковима, који га болесна понуђаху преко Великог Океана и који га брачки и пријатељски предвореше, ожалише и сахранише.

Хвала цијелом грађанству вароши Колашина, кјји дохиташе, код породице покојникове и тугу нам ублажише.

Хвала свакоме на писмена и телеграфична или ма којим путем указаше саучешћа.

Колашин, 28. децембра 1907. год.

Ожалошћени: браћа: **Секуле, Благота, Видо**; мајка: **Медуна**; сестре: **Ружа, Милосава, Марија, Блага**; Стричеви: **Кап. Вук** и цијела родбина

Р. 242. Бр. 2. 1,1

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ

Приликом смрти нашег нигда незаборављеног сина, односно брата, ђевера и синовца.

† **ФИЛИПА**

који се на дан 26 децембра ов. год. пресели у вјечност у најлепшем цвијету своје младости у 21. години свог живота а последије тешка боловања.

Сматрамо за свету дужност овим путем изјавити доживотну захвалност г. г. Др. Перазићу, Матановићу, Стринићу и Радуловићу, који се својски трудише теда нам милог покојника из целусти смрти отргну.

Пријатељска хвала Братоножићима као и њиховим главарима: г. г. барјактару Митровићу, официру Митровићу, потпор. Ђелевићу и барјактару Виду Радосевићу.

Такође нека је искрена хвала Пиперима и њиховим главарима: г. г. оф. Милошу Савову и бар. Трипу Максимову.

Хвала подофициру Ђурковићу на његову дирљиву говору којим је нас гушио у сузама.

Нека је особита хвала нашој браћи Кучима који у великоме броју на глас смрти нашег покојника похиташе, братски га ожалише и до вјечне куће испратише.

Такође нека је братска хвала кучким главарима, који непожалише труда на челу својих племена учествовати ни у нашој големој тузи.

Г. Г. командир Поповићу, подкомандиру Прелевићу, капетанима: Лазовићу и Ивановићу; бив. капетанима: Ивановићу и Чејовићу; потпоручицима: Прелевићу и Радосевићу и официрима: Вујосевићу и Ивановићу.

Такође братска хвала мјесном сјештенству као и г. учитељу Ивановићу.

Особита хвала г. бригадиру Лазовићу као и кап. Вуксановићу на њихову писмену саучешћу, као и г. г. питомцима официрске школе, који нам телеграфски учествоваше у жалости.

Нека је братска и доживотна хвала браћи Биочанима, који се неуморно трудише примајући наше саучешнике, а покојника оплакати и до вјечне куће испратити.

Биоче, 28 децембра 1907.

Ожалошћени: отац: оф. **Велиша**; мајка: **Ружа**; брат подоф. **Богић**; снаха: **Новка**; стричеви: оф. **Никола** и **Боро Петровић** са осталом родбином.

Р. 255. Бр. 4. 1,1